

Barnehagen som fellesskap, samskappingsarena og samfunnsbygger

Presentasjon for NORBARN og invitasjon til dialog

Dina von Heimburg

10.04.2024

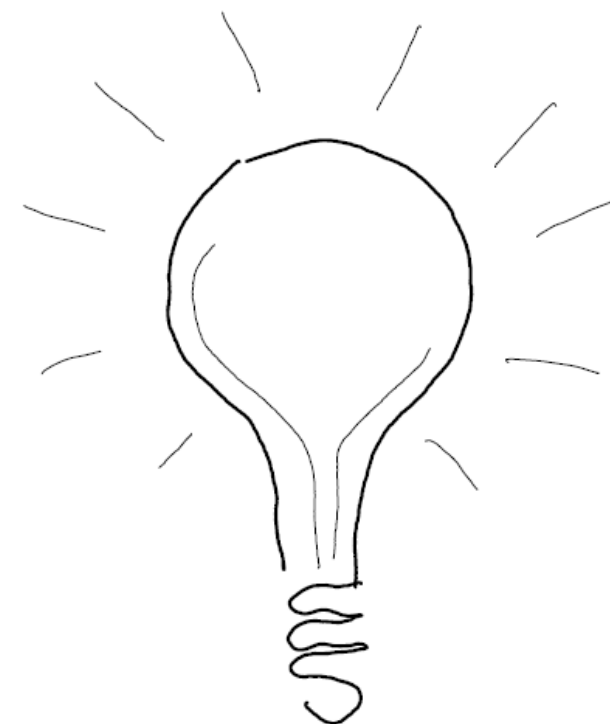
WellFare

Nordic Research Center for Wellbeing and Social Sustainability

 NTNU

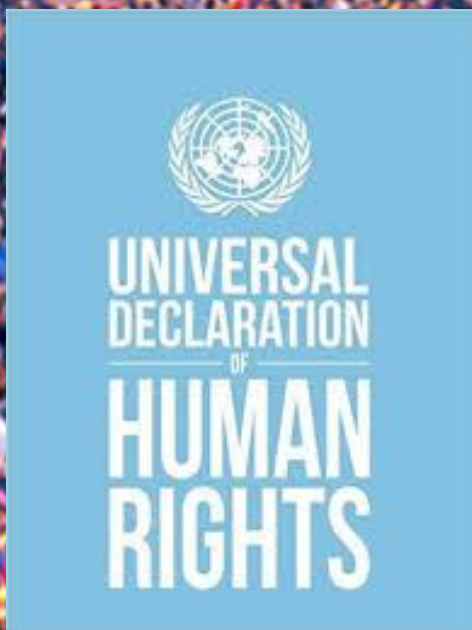
4 take-away's!

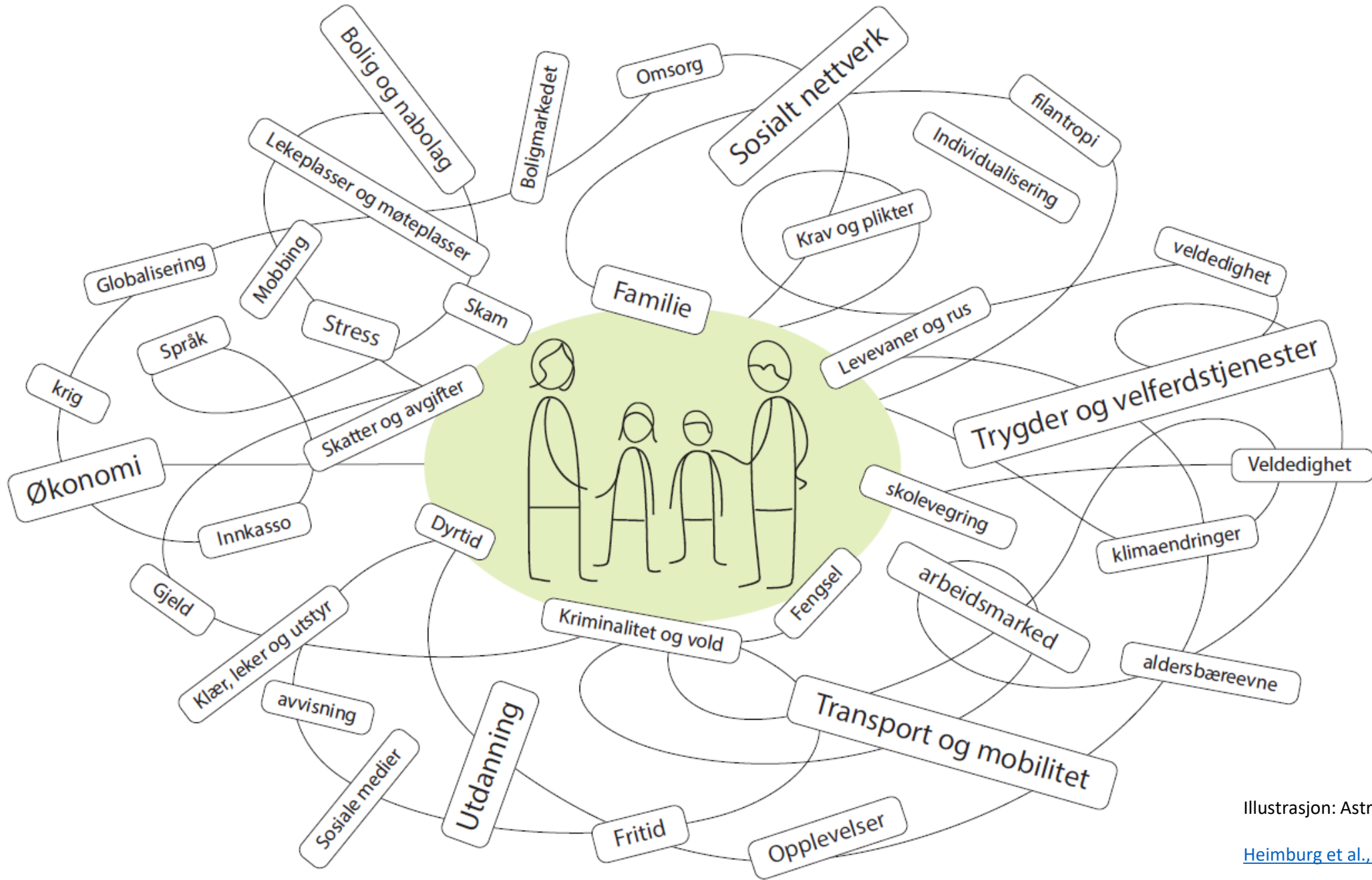
- Livskvalitet for alle (leaving no one behind) er en fellesskapsverdi som engasjerer foreldre, der alle har noe å bidra med
- Barnehager og skoler har utviklet seg til å bli solide institusjoner som kan bidra til å binde sammen velferdsstat og velferdssamfunn – der folk lever og bor (relasjonell velferd).
- Universell rett til barnehageplass og obligatorisk skolegang gjør barnehager og skoler særlig egnet for å bygge fellesskap og inkludere stemmer som ellers er «easy to ignore»
- På denne måten kan barnehager og skoler fungere som ankerinstitusjoner i lokalsamfunnet som fremmer kollektiv handling og påvirkningskraft gjennom samskapt, forpliktende og langsiktig samfunnsplanlegging

Fellesskapsverdi

«leave no one behind»

Illustrasjon: Astrid Strømmen,

[Heimburg et al., 2024, s. 16.](#)

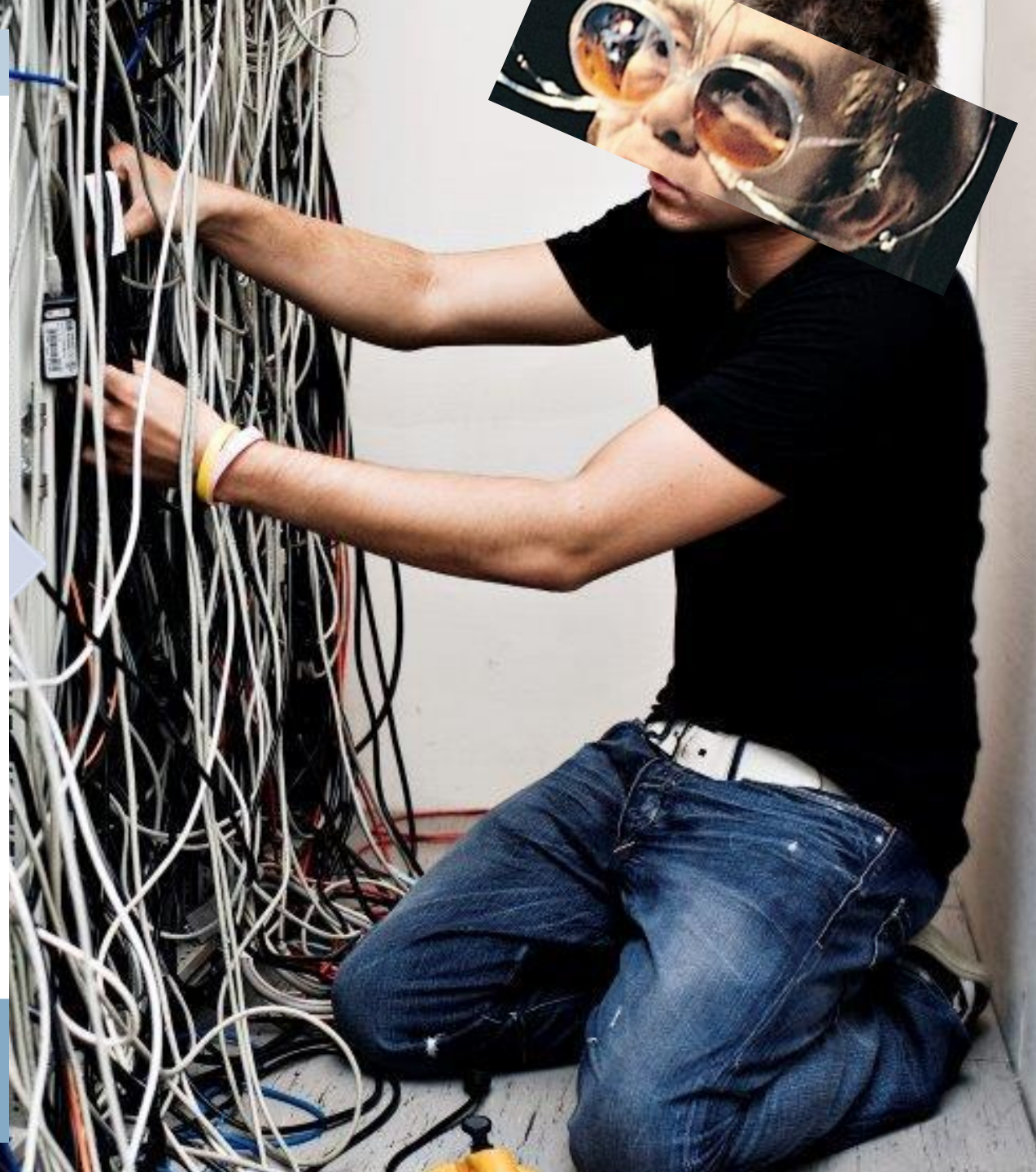
Mattering in co-creating inclusive communities

A participatory action research study
on promoting health and well-being in
kindergartens and communities through
future-forming practices and policies

Dina von Heimburg

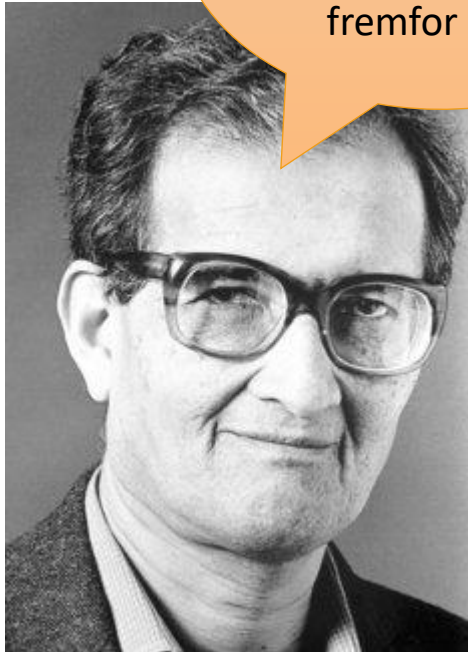
Kan lastes ned [her](#)

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

Nobel grunnmur...

Brutto nasjonal
livskvalitet og
rettferdig fordeling
av livsmuligheter
fremfor BNP!

Amartya Sen

<https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/1998/sen/biographical/>

Barn er bedre enn
bank og børser!

James J. Heckman

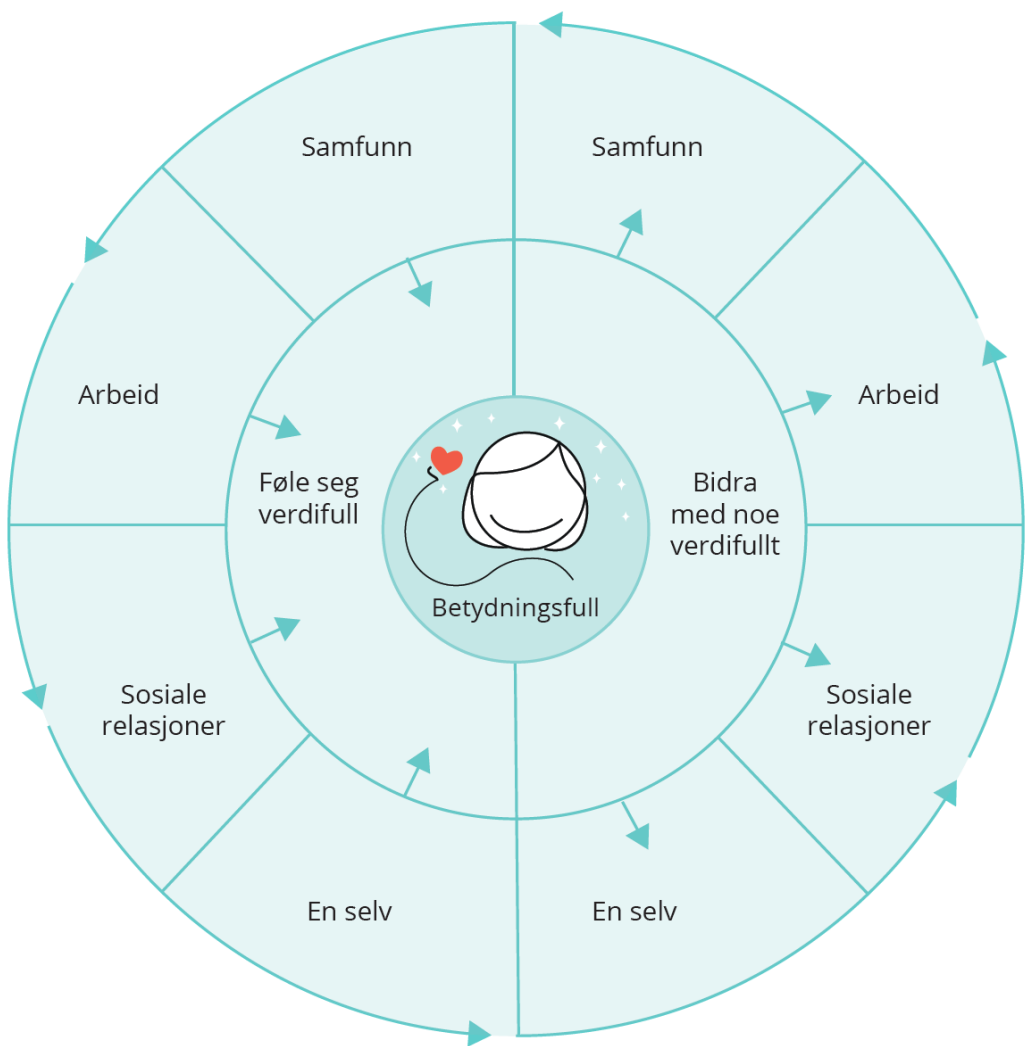
<https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/2000/heckman/biographical/>

Offentlig
sektor/velferd kan
løse oppdrag bedre
gjennom
samskaping!

Elinor Ostrom

<https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/2009/ostrom/facts/>

[Krokstad, 2021](#); [Ness & Heimburg, 2021](#), [Heimburg et al., 2024](#)

Illustrasjon: Astrid Strømmen

Mattering: Betydningsfull, anerkjennelse og verdighet

To feel value and add value

Prilleltensky, 2020

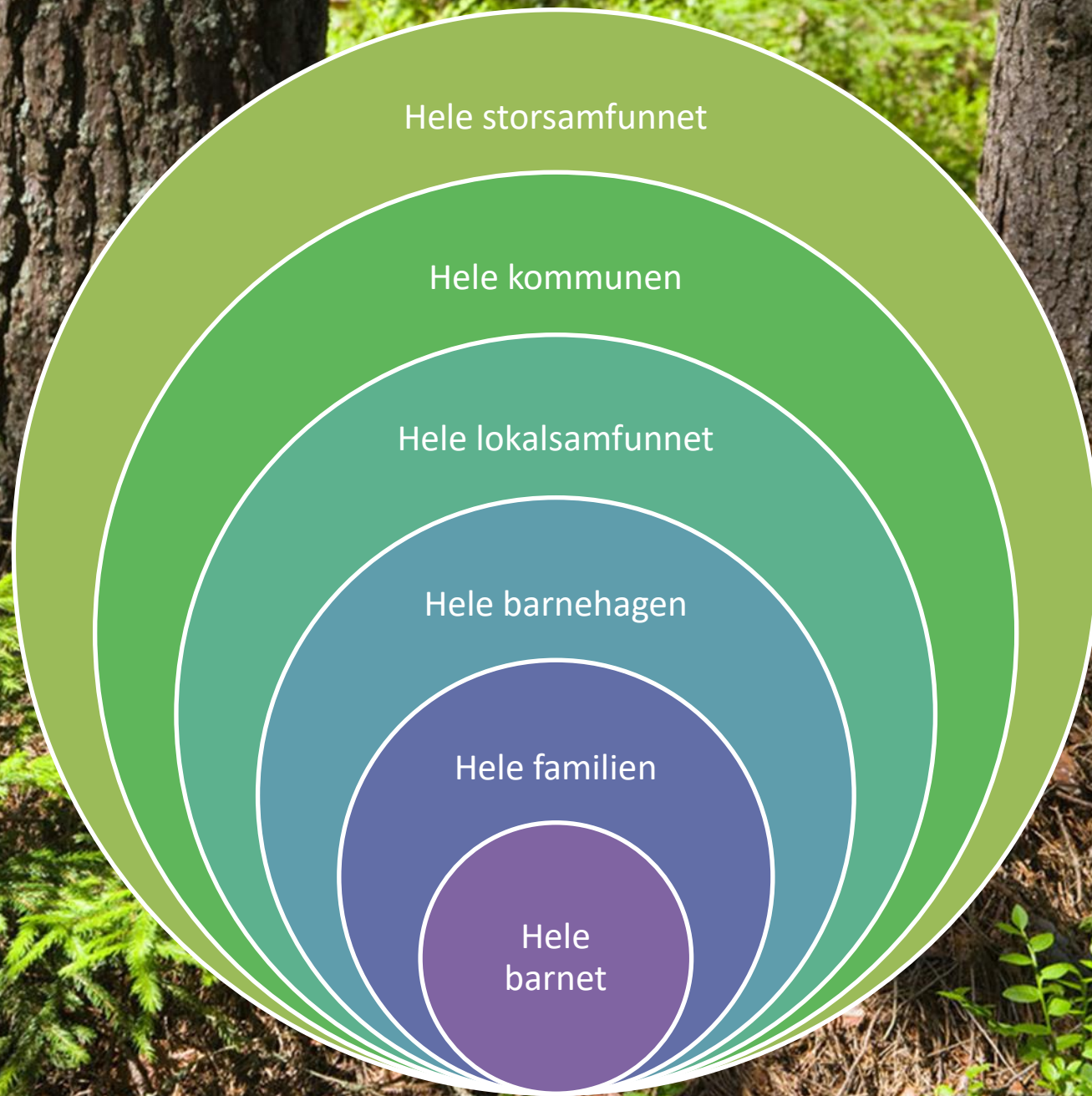
Barnehagen som tjeneste

- Bruker: Behov og rettigheter
- «Oss» vs. «dem»: Tilby service
- Institusjon for barn (individ og gruppe)
- Tidlig intervensjon og forebygging
- Transaksjoner og profesjoner (økonomisk kapital, eksperter, tjenester)
- Politisk styrt tjeneste, kontroll over virksomheten

Barnehagen som møteplass

- Medborger: Ressurser og muligheter
- Vi i lag: Hva kan vi få til sammen
- Arena for fellesskaper for store og små
- Tidlig interesse og samfunnsbygging
- Personer og relasjoner (sosial kapital, likeverd, deltakelse)
- Nærdemokratisk arena, dialog med beslutningstakere for å skape et sterkere beslutningsgrunnlag og større felles handlekraft.

Hele storsamfunnet

Hele kommunen

Hele lokalsamfunnet

Hele barnehagen

Hele familien

Hele barnet

Deltakende aksjonsforskning (PAR):

Samskaping av kunnskap, demokratisering av forskning, og sosialt rettferdig grasrotmobilisering i praksis (empowerment).

Susanne Vollan Langås

November 16 at 3:04 PM · 🧑

No options, no choices, accept what is your path they said.

They'r opinion of what was my path, was far from what i knew was my path.

I didn't listen, I chose the path i knew was for me. They took away all the support and told me I was on my own now, and I said: Fine, I know I am going somewhere great 🙏

People with opportunities available for me started showing up, and I am still on my way to where I know I am going but to have 5 points at doctorate level is a good step on my way to the great place I know I am going 🦋 listen to yourself because you know your path. Don't let anyone's opinion of what you'r posibilitys are throw you off your path 🦋

Hvordan kan vi skape sterkere og mer inkluderende fellesskaper blant familier som har barn i barnehagen?

Tenk fem år fram i tid, der vi har tatt store skritt framover for å skape rausere og mer inkluderende fellesskaper blant familier med barn i barnehage.

Vi samarbeider om å skape det oppvekstmiljøet vi ønsker oss, til det beste for alle.

Sammen har vi bidratt til at alle barn får en best mulig start på livet, og at alle barn og voksne føler seg sett og anerkjent som en likeverdige og verdifull deltaker i lokalsamfunnet.

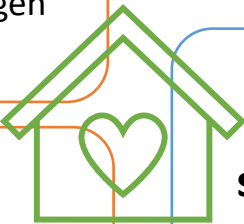
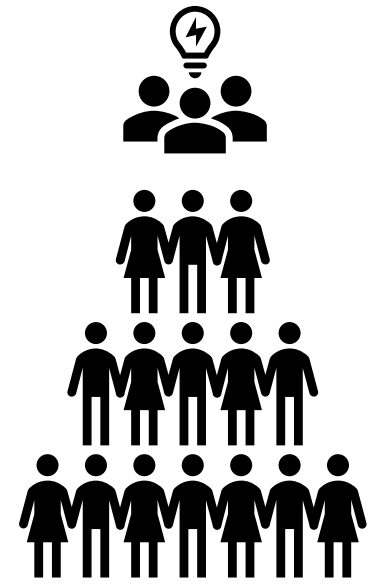
Vertikal samskaping av fellesskapsverdi

Folkevalgte politikere

Ledere/ administrasjon

Ansatte i barnehagen

Familier

Lokal-samfunn

Organisasjoner og tjenester

Frivillighet

Næringsliv og virksomheter

Møte-plasser

Horisontal samskaping av fellesskapsverdi

Spirende praksiser

- Barnehagen som plattform for å koble sammen folk, ressurser, arenaer og livsmuligheter
- Samarbeid med nabolag og lokalsamfunn (naboer, frivillighet, nærbutikk, skole, sykehjem)
- Aktiv formidling av muligheter for deltakelse (oppslagstavle, app/Friskus, nyhetsbrev, foreldresamtale)
- Barnehagen som møteplass utover åpningstid
- Fysiske omgivelser i og rundt barnehagen som trigger inkludering
- Barnehagen som praksisarena for foreldre som ikke har jobb
- Foreldremøtet som arena for samskaping og sosial støtte
- Revidert mandat for samarbeidsutvalgene i barnehagene
- Styrket foreldres (og barns) demokratiske deltakelse (uavhengig av statsborgerskap og stemmerett!)
- **Forpliktende forankring i kommunen på tvers av sektorer og i hele samfunnet**

[\(Heimburg, Langås & Ytterhus, 2021; Heimburg, Langås & Aunet, 2022; Heimburg, Langås & Røiseland, 2022\)](#)

Resultater fra aksjonsforskninga

Refleksiv tematisk analyse (Braun & Clarke, 2020)

“hvilke prosesser og erfaringer er viktig for foreldre, ansatte og lokalsamfunnsaktører når de jobber sammen for å fremme sosial inkludering og livskvalitet?”

[Heimburg, Langås & Ytterhus \(2021\)](#)

“Hvordan kan barnehager, som en samskapingsplattform i lokalsamfunnet, transformere samskapte verdier til sosialt inkluderende samfunnsutvikling?”

[Heimburg, Langås & Røiseland \(2022\)](#)

[Heimburg & Røiseland, 2023](#)

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030

Vedtatt i kommunestyrets sak 34/2021

Planens formål

Bærekraftig utvikling i Levanger

Visjon: Levanger - Triveligst i Trøndelag

Satsingsområde: Levanger, en samskapende kommune

Satsingsområde: Livskvalitet, verdighet og tilhørighet

Satsingsområde: Bærekraftige og attraktive lokalsamfunn

Satsingsområde: Kreative, nytenkende og verdiskapende miljøer

<https://pub.framsikt.net/plan/levanger/plan-515c3fb7-6e84-4867-bd4a-a46a698efb1e-10028/#/>

Voksne skaper vennskap – både i og utenfor barnehagen

Det er vi voksne som har ansvar for at alle barn kjenner seg inkludert i et fellesskap og har venner, skriver Dina von Heimburg, Susanne Vollan Langås og Kari Olafsen Aunet i sin fagartikkel til Barnehagedagen 2022.

Barnehagedagen 2022: Vennskap - du og jeg

Det er itjå som kjem tå sæ sjøl...

– Jeg ser med gru på barnehager som velger å skille lekevenner

→ **Voksne skaper vennskap – både i og utenfor barnehagen**

Plakater til årets barnehagedag

Hvem er du sammen med i din hverdag? Hvem har du det bra sammen med, og hvem søker du støtte og hjelp hos når du trenger det? For de fleste av oss vil svaret være at vi søker mot andre som er like oss selv, og som deler mange av de samme kjennetegnene når det gjelder interesser og sosial status.

Men sjansene for å ha et godt sosialt nettverk er ulikt fordelt mellom oss. Det er sterke sammenhenger mellom levekår, sosiale nettverk og livskvalitet. Sosiale forskjeller er både et menneskerettighetsproblem og et bærekraftproblem. Barn som ikke kjenner seg inkludert i et fellesskap har større sjanse for å bli sinte og syke som voksne. Derfor er det viktig for hele samfunnet at alle barn har det trygt og godt og får venner.

<https://www.utdanningsforbundet.no/medlemsgrupper/barnehage/barnehagedagen/barnehagedagen-2022-vennskap-du-og-jeg/voksne-skaper-vennskap--bade-i-og-utenfor-barnehagen/>

– I starten syntes jeg det var skummelt å prate med de andre foreldrene fordi jeg så på meg selv som annerledes på grunn av bakgrunnen min, sier Susanne Vollan. Foto: Privat

– Å bli møtt med et varmt blikk og vennlige ord betydde enormt mye for meg

Store deler av livet hadde Susanne Vollan stått på utsiden av samfunnet. Ett møte i barnehagen skulle åpne mange nye dører.

 Silje Wiken Sandgrind

PUBLISERT Torsdag 24. mars 2022 - 13:29 SIST OPPDATERT Fredag 25. mars 2022 - 09:20

– I dag er jeg trygg på meg selv og vet at jeg er bra nok, sier Susanne Vollan.

Slik har det ikke alltid vært.

ANNONSE

NYHET!

Digitalt HMS
grunnkurs fra
PBL Mentor
Bedrifts-
helsetjeneste

PBL Mentor
Bedriftshelsetjeneste

<https://www.barnehage.no/foreldresamarbeid-forskning-inkludering/a-bli-mott-med-et-varmt-blikk-og-vennlige-ord-betydde-enormt-mye-for-meg/231117>

Levanger
kommune

Enhet barnehage v/ enhetsleder barnehage Kari Olafsen Aunet
kari.olafsen.aunet@levanger.kommune.no

Involvering av innbyggerstemmer

Barns rett til medbestemmelse er nedfelt i Barnekonvensjonen!

Dette gjør vi i kommunale barnehager:

Alle 4- og 5-åringer har årlig samtale med styrer om barnehagetrivsel med bruk av Trivselsmonitoren for barnehagen.

<https://barnehagetrivsel.no/>

Barn svarer på 50 spørsmål som danner grunnlag for å styrke kvalitet, inkludering, trivsel og fellesskap.

Styrer som administrator kan hente ut rapporter for bruk i sin barnehage.

Vi trenger ikke bedre barn, vi trenger bedre barnehager og bedre lokalsamfunn, og barna hjelper oss med det.

Sammen i oppvektsfellesskapet

Nå skal
våre voksne
bli enda
bedre kjent
med
hverandre!

Foreldremøtene på
skolen skal
fornyes!

Alle skal bli sett
og anerkjent, og
oppvekstmiljøet
vårt blir tryggere

Innbyggernes modell i

Trondheim kommune

0 - 24

SAMARBEIDET

- en innsats for barn og unge

INNBYGGERNES MODELL

I TRONDHEIM KOMMUNE

NTNU | Wellfare – Nordisk forskningscenter for livskvalitet og sosial bærekraft

“Den støtten vi har fått gjennom dette prosjektet, har vært med på å forandre livet vårt...”

Småbarnsmora fikk møte Nav i barnehagen: - Det ble redningen

I barnehagen visste de nærmeste hvordan det sto til med mor og barn, fordi hun var åpen og fortalte. Dermed fikk hun konkret og effektiv hjelp.

Helene og Rafal (5) skal være med og avgjøre byens fremtid

Utendørs dansegulv og felleshus for voksne er blant forslagene når femåringene skal gi innspill til fremtidens byplanlegging.

Helene Schlessner-Møller (5) og Rafel Ahmad Milhem (5) bidrar med forslag til den nye kommuneplanens samfunnsdel i Trondheim.

FOTO: MARTHE SVENDSEN / NRK

En gruppe byplanleggere sitter samlet i en sirkel i lokalene til gjenbrukssenteret Remida i Trondheim. Målet er å bygge en by som er god å bo i for innbyggerne. De tilgjengelige hjelpemidlene er fargerike treklosser, mosaikkfliser, stener og gamle rør.

<https://www.nrk.no/trondelag/trondheim-kommune-har-opprettet-nytt-barneborgerpanel-1.1571572>

Marthe Svendsen
Journalist

Vi rapporterer fra Trondheim

Publisert 9. nov. 2021 kl. 07:34
Oppdatert 9. nov. 2021 kl. 15:50

Barneborgerpanelet uttaler seg til Kommuneplanens samfunnsdel

Oktober/november 2021
Kristiansten barnehage

Samfunnsmålene for Trondheim fram mot 2032:

Samfunnsmål 1: Trondheim skal ta ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn

Samfunnsmål 2: Trondheim skal være en mangfoldig by med et sterkt fellesskap

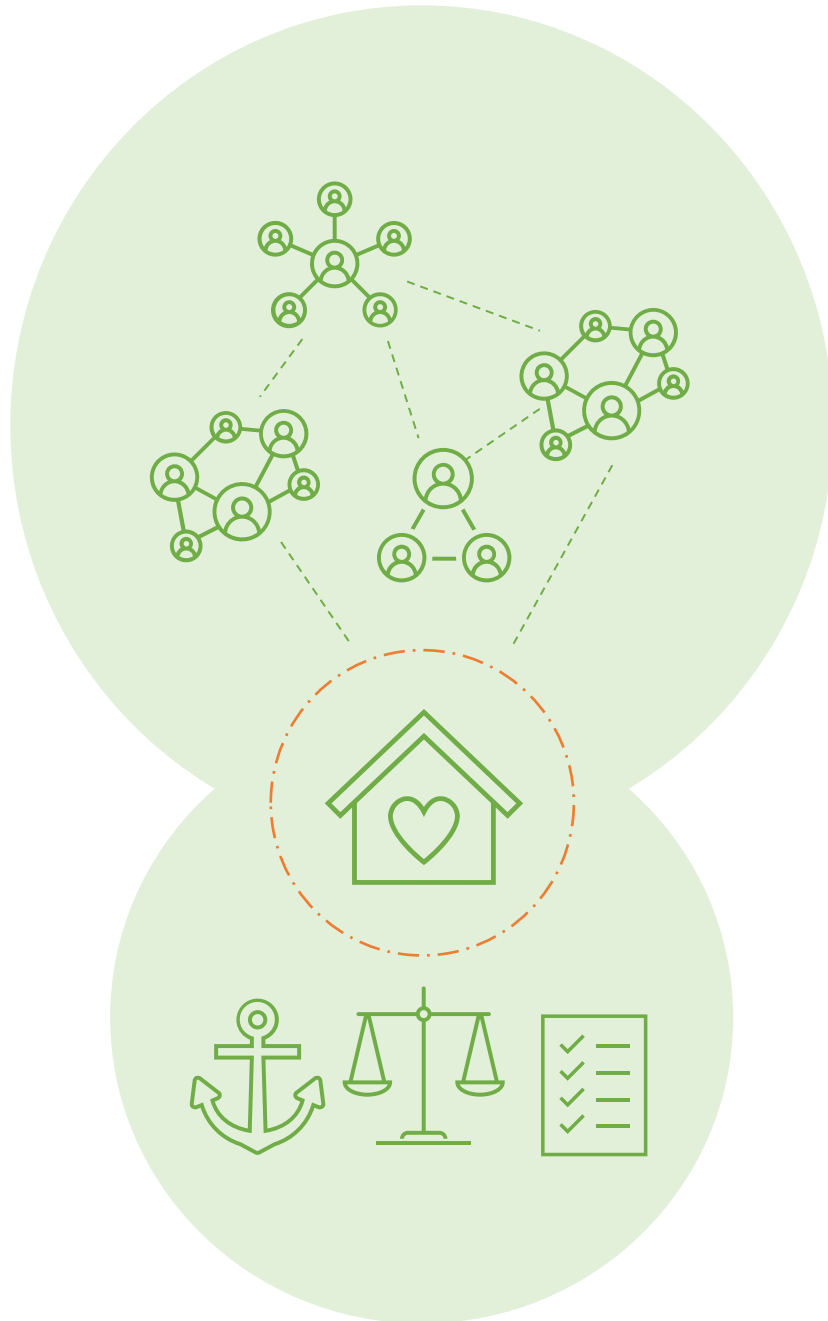
Samfunnsmål 3: Kunnskaps- og teknologihovedstaden Trondheim skal være et kraftsentrum for en bedre verden

<https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/kommuneplanen/samfunnsdelen>

	Klassisk byråkrati	Konkurransestat/NPM	Samskaping/samstying
Barnehagen er...	En omsorgsinstitusjon	En utdanningsinstitusjon	Et fellesskapspalass
Oppdraget er...	Omsorg, dannelse og tilsyn	Læring og utvikling	Livskvalitet og samfunnsdeltakelse
Barnet er...	En som skal passes på	En som skal nå sitt potensial	En medborger
Foreldre er...	Arbeidstakere og klienter (eks. barnevern)	Kunder som vil ha kvalitet	Aktive medskapere av oppvekstmiljø og lokalsamfunn
Barnehageansatte er...	Pedagogiske omsorgsytere	Pedagogiske læremestre og «kontrollører»	Pedagogiske fellesskapere og brobyggere
Adm. ledere og barnehagestyrere er...	Garantister for at regler og rettigheter følges	Gode til å styre sin egen organisatoriske enhet	Gode til å lede på tvers av sektorer og bygge broer til lokalsamfunnet
Politikere er...	Bestillere som avgjør enkeltsaker	Kontrollere av organisasjonen	Samfunnsledere som mobiliserer lokalsamfunn
Velferdsstaten gir...	Enkeltvedtak og tjenester som regulert rettighet	Prosedyrer for valgfrihet og effektive tjenester	Institusjonelle arenaer for samskaping av velferd
Barnehagen løser oppdraget...	Sammen med få andre institusjoner	Sammen med flere formelle institusjoner	Gjennom samskaping og kollektiv handling

Barnehagen som ankerinstitusjon i utviklingen av en relasjonell velferd

- Økosystem for empowerment og samfunnsdeltakelse
(velferdssamfunn)
- Plattform for nærdemokrati og stedsbasert samskaping
(universell velferdsinstitusjon)
- Samfunnsorganisering og planlegging som sikrer menneskerettigheter, helhetlig samfunnsutvikling, og politisk ansvarliggjøring
(demokratisk velferdsstat)

“We need to address the societal well-being of our nation, not just the economic well-being.”

Jacinda Ardern
Prime Minister of New Zealand

<https://www.weforum.org/agenda/2019/01/new-zealand>

WORLD ECONOMIC FORUM

<https://www.instituteoftheequity.org/resources-report/rapid-review-of-inequalities-in-health-and-well-being-in-norway-since-2014>

PRIORITIES FOR THE WELLBEING

TAKING MENTAL HEALTH SERIOUSLY

30

IMPROVING CHILD WELLBEING

42

BUILDING A PRODUCTIVE NATION

74

TRANSFORMING THE ECONOMY

84

INVESTING IN NEW ZEALAND

98

The Well-being of Future Generations

In Wales we are doing things differently.

We have a law in Wales that helps us all work together to improve our environment, our economy, our society and our culture.

For people, for our planet. For now, and for our future.

This is called the Well-being of Future Generations Act.

<https://gov.wales/well-being-of-future-generations-wales>

World Health Organization
European Region

Deep dives on the well-being economy showcasing the experiences of Finland, Iceland, Scotland and Wales
Summary of key findings

[A Summary of key findings \(Finland, Iceland, Scotland and Wales\)](#)

World Health Organization
European Region

Country deep dive on the well-being economy
Iceland

[Deep dive on Iceland](#)

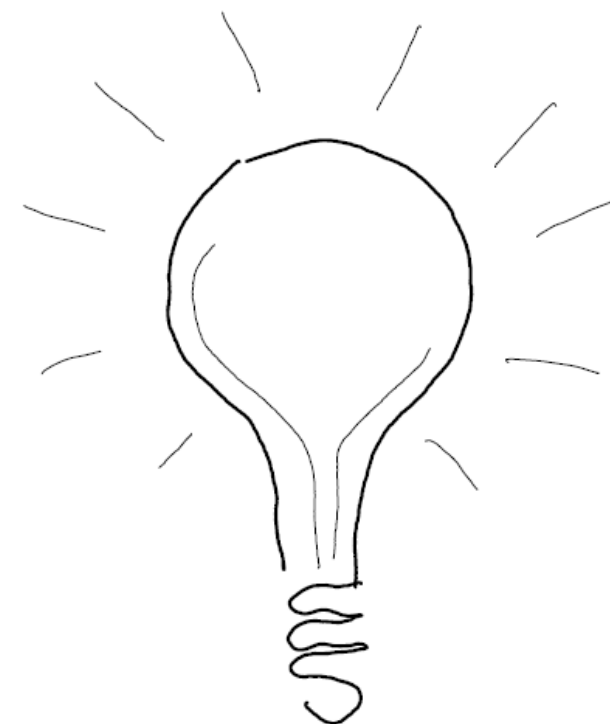
<https://www.government.is/isalib/getfile.aspx?Itemid=f981010-da09-11e9-944d-005056bc4d74>

Indicators for Measuring Well-being

4 take-away's!

- Livskvalitet for alle (leaving no one behind) er en fellesskapsverdi som engasjerer foreldre, der alle har noe å bidra med
- Barnehager og skoler har utviklet seg til å bli solide institusjoner som kan bidra til å binde sammen velferdsstat og velferdssamfunn – der folk lever og bor (relasjonell velferd).
- Universell rett til barnehageplass og obligatorisk skolegang gjør barnehager og skoler særlig egnet for å bygge fellesskap og inkludere stemmer som ellers er «easy to ignore»
- På denne måten kan barnehager og skoler fungere som ankerinstitusjoner i lokalsamfunnet som fremmer kollektiv handling og påvirkningskraft gjennom samskapt, forpliktende og langsiktig samfunnsplanlegging

Takk for meg!

[Dina von Heimburg](mailto:heimburg@ntnu.no)
heimburg@ntnu.no

[Nordic Research Center for
Wellbeing and Social
Sustainability \(WellFare\)](#)

WellFare

Nordisk forskningscenter for livskvalitet og sosial bærekraft

 NTNU

LEAVE NO ONE BEHIND